

رابطه بین سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌های ناسازگار با گرایش به خیانت: نقش تعدیل گر تعهد مذهبی

ابراهیم خیاط^۱، یوسفعلی عطاری^۲، امین کرای^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

زمینه و هدف: خیانت (Infidelity) یکی از دردناک‌ترین تجارب روابط زناشویی است. از این رو پژوهش حاضر باهدف بررسی نقش تعدیل گر تعهد مذهبی (Religious commitment) در رابطه بین سبک‌های دلبستگی (Attachment styles) و طرح‌واره‌های ناسازگار (Maladaptive schemas) با گرایش به خیانت (Tendency to infidelity) انجام شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. روش نمونه‌گیری به صورت در دسترس (۱۲۵ زن متأهل و ۱۲۵ مرد متأهل) بود. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های شیوه‌های رفتاری (Behavioral Systems Questionnaire یا BSQ)، فرم کوتاه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه (Early Maladaptive Schemas Questionnaire- Short Form یا EMSQ-SF)، تعهد مذهبی (Religious Commitment Questionnaire یا RCQ) و مسائل رابطه‌ای (Relation Issues Questionnaire یا RIQ) استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج این پژوهش نشان داد تعهد مذهبی در رابطه بین سبک دلبستگی اجتنابی با گرایش به خیانت اثر تعدیل گر دارد ($p < 0.05$) ولی این عامل تعدیل گر سایر روابط بین سبک‌های دلبستگی و حوزه‌های طرح‌واره‌های ناسازگار با گرایش به خیانت نبود ($p > 0.05$).

نتیجه‌گیری: تعهد مذهبی می‌تواند رابطه بین سبک دلبستگی اجتنابی با گرایش به خیانت را تعدیل و همچنین برای کاهش این گرایش مؤثر باشد. **واژه‌های کلیدی:** تعهد مذهبی، خیانت، سبک‌های دلبستگی، طرح‌واره‌های ناسازگار

ارجاع: خیاط ابراهیم، عطاری یوسفعلی، کرای امین. رابطه بین سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌های ناسازگار با گرایش به خیانت: نقش تعدیل گر تعهد مذهبی. مجله تحقیقات علوم رفتاری ۱۳۹۷؛ ۱۶(۴): ۴۴۰-۴۵۲.

پذیرش مقاله: ۱۳۹۷/۰۹/۱۲

دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۰۵/۰۴

- ۱- دانشجوی دکتری، گروه مشاوره، پردیس علوم و تحقیقات خوزستان، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران
  - ۲- دانشجوی دکتری، گروه مشاوره، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران
  - ۳- استاد، گروه مشاوره، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران
  - ۴- استاد، گروه مشاوره، پردیس علوم و تحقیقات خوزستان، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران
  - ۵- استادیار، گروه مشاوره، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران
- نویسنده مسئول: یوسفعلی عطاری

Email: Yousefaliattari1@yahoo.com

مقدمه

خیانت (Infidelity) به‌عنوان شکست در یک قرارداد انحصاری بین دو فرد یکی از دردناک‌ترین تجارب زندگی زناشویی است (۱). در واقع هر نوع پنهان‌کاری از همسر در مورد روابط خارج از ازدواج نوعی خیانت محسوب می‌گردد (۲). مطالعه زوج‌های آمریکایی نشان داده است که ۲۰ تا ۴۰ درصد مردان و ۲۰ تا ۲۵ درصد زنان در طول ازدواج خود رابطه نامشروع داشتند (۳). در آمریکا تجربه این رفتار ۲۱ تا ۷۰ درصد در زنان و ۲۶ تا ۷۵ درصد در مردان گزارش شده است (۴). در بررسی تفاوت‌های جنسیتی احتمال وقوع خیانت جنسی در مردان ۶۰ درصد و خیانت عاطفی در زنان ۸۳ درصد بوده است (۵). طبق آمار منتشرشده در سال ۲۰۱۴، ۴۱ درصد از زوج‌های آمریکایی (هر دو زوج یا یکی از آن‌ها) اقدام به خیانت جسمی یا عاطفی کرده‌اند (۳). Anderson و Saenz (۶) ازدواج سالم را حاصل وجود عناصر تعهد، رضایت زناشویی، ارتباط و عدم وجود خشم و خیانت در زندگی زوج‌ها دانسته‌اند. حاتمی و فدایی (۷) و Barta و Kiene (۸) سبک‌های دلبستگی (Attachment styles) و طرح‌واره‌های ناسازگار (Maladaptive schemas) را زمینه‌ساز ارتکاب به خیانت بیان کرده‌اند.

یکی از عوامل زمینه‌ساز خیانت، سبک‌های دلبستگی است. دلبستگی ارتباط روانی پایدار بین دو انسان است که این پیوند نخستین بار بین کودک و مادر در قالب مدل‌های ذهنی درونی-سازی می‌شود و در گستره وسیعی از روابط شخصی کودک در آینده تعمیم می‌یابد. بعلاوه الگوی این روابط یعنی سبک‌های دلبستگی در طول زندگی پایدار می‌ماند (۹). دلبستگی نقطه شروع نظام ارتباط بین زوج‌ها بوده و پایه و اساس صمیمیت در روابط محسوب می‌شود. هنگامی که اعتماد و احساس امنیت در دلبستگی زوج‌ها مورد تهدید قرار گیرد باید منتظر آشفتگی در روابط آن‌ها بود (۱۰). انواع سبک‌های دلبستگی عبارت‌اند از: ۱- سبک ایمن (ویژگی آن پاسخگو و در دسترس بودن منبع دلبستگی است)؛ ۲- سبک پریشان (فرد مدام نگران از دست دادن منبع دلبستگی است)؛ و ۳- سبک اجتنابی (فرد نسبت به منبع دلبستگی بی‌اعتنا و بی‌کش است) (۱۱). احساس امنیت مبتنی بر اعتماد و وفاداری در روابط موجب شکل‌گیری دلبستگی ایمن می‌گردد که یکی از عوامل بسیار مهم در رضایت

زناشویی زوج‌ها است (۱۲). صاحب‌نظران بسیاری معتقدند افراد دارای دلبستگی ایمن تمایل کمتری به خیانت زناشویی دارند، زیرا آن‌ها در روابط زناشویی خود احساس راحتی و اطمینان دارند که این خود مانعی برای قرار گرفتن در روابط نامشروع است (۴). افراد دارای سبک دلبستگی اجتنابی از خود افشایی هراس داشته و غالباً انتقادگر، مخالف و فاصله‌گزين هستند. اما افراد با دلبستگی اضطرابی به‌شدت با دیگران ارتباط برقرار می‌کنند و به دنبال به دست آوردن تأیید همگان هستند (۱۳). Cohen نشان داد که افراد دارای سبک دلبستگی ایمن نسبت به افراد دارای دلبستگی نایمن، خیانت کمتری می‌کنند (۱۴). رضایی نشان داد بین سبک‌های دلبستگی نایمن (اجتنابی و اضطرابی) و تمایل به روابط فرازناشویی رابطه مثبت وجود دارد (۱۵). غفوری و ونوسفادرانی و همکاران به این نتیجه رسیدند که افراد دارای دلبستگی ایمن، تعهد بالایی نسبت به همسر خود دارند و افراد دارای دلبستگی اجتنابی و اضطرابی تعهد کمتری نسبت به همسرشان دارند (۱۶). Ho و همکاران (۱۷) و Stanley و همکاران (۱۸) نیز نشان دادند که سبک‌های دلبستگی با تعهد زناشویی مرتبط هستند.

از دیگر متغیرهای زمینه‌ساز خیانت طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه است. بسیاری از طرح‌واره‌ها در اولین سال‌های زندگی شکل می‌گیرند و خود را به تجارب زندگی تحمیل می‌کنند. طرح‌واره‌ها می‌توانند مثبت یا منفی و یا سازگار و ناسازگار باشند. Young معتقد است طرح‌واره‌ها به‌گونه‌ای اجتناب‌ناپذیر زندگی بزرگسالی را تحت شعاع قرار می‌دهند (۱۹). طرح‌واره‌های ناسازگار، الگوهای شناختی و هیجانی خود آسیب‌رسان و فراگیری هستند که در ابتدای رشد و تحول در ذهن شکل گرفته و در طول زندگی تکرار می‌شوند (۲۰). این طرح‌واره‌ها به ریشه اعتقادات منفی عمیق در مورد خود، دیگران و جهان اشاره دارند که ممکن است در طی سال‌های اولیه زندگی به وجود آیند (۲۱). Young بر این باور است طرح‌واره‌ها در سه زمان شکل می‌گیرند: زمان نیازهای هیجانی، تجارب اولیه کودک و خلق و خوی هیجانی که همگی ریشه در تجارب ناکامی کودک دارند. طرح‌واره‌های ناسازگار در پنج حوزه قرار می‌گیرند: حوزه بریدگی و طرد، حوزه خودگردانی و عملکرد مختل، حوزه محدودیت‌های مختل، حوزه دیگر جهت‌مندی و حوزه

گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری (۱۹). صاحب‌نظران معتقدند طرح‌واره‌های ناسازگار پیش‌بینی‌کننده رضایت زناشویی هستند (۲۲). اندوز و حمیدپور دریافتند که هر چه طرح‌واره‌ها ناسازگارتر باشند، رضایت زناشویی کاهش می‌یابد (۲۳). نتایج پژوهش‌های دیگر نیز بر رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار و خیانت تأکید دارد (۲۴، ۲۵، ۲۶).

توجه به میزان شیوع روابط فرازناشویی نشان می‌دهد که در کنار عوامل روان‌شناختی باید از سایر مکانیسم‌های مؤثر در فرهنگ هر جامعه برای کنترل این آسیب استفاده کرد. پژوهش‌هایی که به بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌ها با سایر متغیرها پرداخته بودند به این نتیجه رسیدند که مذهب (به دلیل وجود مجموعه غنی و پیچیده‌ای از روابط بین زمینه‌های خانوادگی و مذهبی) می‌تواند نقش میانجی در روابط بین زوج‌ها داشته باشد (۲۸). به اعتقاد گروهی از پژوهشگران مذهب به‌عنوان مجموعه‌ای از اعتقادات، باورها و نیاورها و نیز ارزش‌ها یکی از تکیه‌گاه‌های روانی است که قادر است در بحران‌های زندگی فرد را یاری دهد (۲۶). صاحب‌نظران علوم اجتماعی معتقدند مذهب به‌عنوان یک ساختار چندبعدی می‌تواند موجب ترویج تعهد، وفاداری و تحکیم خانواده شود (۲۷). نتایج پژوهشی غفوری و ونوسفادارانی و همکاران نشان داد که می‌توان موفقیت و شکست در روابط را از راه سبک دلبستگی و نگرش مذهبی زوج‌ها پیش‌بینی نمود. به‌عبارت‌دیگر اگر زوج‌ها دارای سبک دلبستگی ایمن بالا، سبک دلبستگی اجتنابی و دوسو‌گرای پایین و از‌نظر مذهبی نیز در سطح بالا باشند، احتمال موفقیتشان در رابطه زناشویی بیشتر است (۱۶). Dean و Spanier اولین اشخاصی بودند که عامل تعهد مذهبی (Religious commitment) را در روابط زناشویی مورد مطالعه قرار داده و متوجه تأثیر آن بر تنظیم روابط زوج‌ها شدند (۲۹). همچنین نتایج پژوهش خجسته مهر و همکاران نشان داد که تعهد مذهبی رابطه بین سبک دلبستگی اجتنابی و صمیمیت زناشویی زوجین را تعدیل می‌کند. همچنین دلبستگی اجتنابی و صمیمیت زناشویی در زنان و مردانی که تعهد مذهبی بالاتری دارند نسبت به زنان و مردانی که از تعهد مذهبی پایین‌تری برخوردارند، کمتر است (۳۰).

با توجه به اهمیت علل گرایش به روابط نامشروع،

پژوهش‌های مختلف در زمینه پیشگیری و درمان آن صورت گرفته است اما در ایران هنوز مطالعات در مراحل اولیه است. مطالعاتی از این نوع، علاوه بر این‌که به تبیین نقش تعهد مذهبی می‌پردازد، می‌تواند در ارائه آموزش زوج‌ها، کمک در تصحیح امر ازدواج، راهنمایی و مشاوره افرادی که مستعد روابط خارج از ازدواج هستند، مؤثر باشد. بر این اساس با توجه به حساسیت و پیچیدگی مسئله روابط فرازناشویی و ظرفیت بالقوه مذهبی و فرهنگی، سؤال اصلی پژوهش حاضر این است، آیا تعهد مذهبی می‌تواند رابطه بین سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌های اولیه ناسازگار با گرایش به خیانت شهروندان متأهل را تعدیل نماید؟

مواد و روش‌ها

این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه زنان و مردان متأهل ساکن استان خوزستان در سال ۹۶-۱۳۹۵ بود. از این جامعه آماری تعداد ۱۲۵ زن متأهل و ۱۲۵ مرد متأهل به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و در نهایت عملیات آماری روی ۲۵۰ پرسشنامه انجام شد. توزیع شرکت‌کننده‌ها برحسب دامنه سنی ۲۱ تا ۳۰ سال ۱۴/۸ درصد، ۳۱ تا ۴۰ سال ۴۷/۲ درصد، ۴۱ تا ۵۰ سال ۲۸/۸ درصد و ۵۱ تا ۶۰ سال ۹/۲ درصد بود. ملاک‌های ورود اعضا به نمونه موردبررسی شامل شرکت داوطلبانه، متأهل بودن و دارای مدرک دیپلم و بالاتر بود. ملاک خروج نیز شامل عدم رضایت برای شرکت در پژوهش بود. نخست مکان‌های عمومی که امکان حضور زوج‌های متأهل در آن بیشتر بود به‌صورت تصادفی انتخاب و در نهایت نمونه‌ها به‌صورت در دسترس انتخاب شدند. پژوهشگر سعی نمود تا با برقراری رابطه و کاهش حساسیت شرکت‌کنندگان در زمینه تکمیل پرسشنامه‌ها و دلایل انتخاب آن‌ها در نمونه، شرکت‌کننده‌ها با رضایت کامل اقدام به تکمیل پرسشنامه‌ها کنند. برای رعایت ملاحظات اخلاقی، پرسشنامه‌ها بی‌نام و پاسخ‌های شرکت‌کنندگان به‌صورت جمعی مورد تحلیل قرار گرفت. همچنین اطمینان خاطر در اصل رازداری به شرکت‌کنندگان داده شد. در نهایت برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۴ استفاده شد. در این پژوهش برای بررسی متغیرهای پژوهش از ابزارهای زیر استفاده شد:

اعتبار پرسشنامه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۵ به دست آمد.

پرسشنامه تعهد مذهبی (Religious Commitment Questionnaire یا RCQ): این

پرسشنامه توسط Worthington و همکاران به منظور سنجش میزان تعهد، پایبندی و وفاداری مذهبی افراد ساخته شده است (۳۷). این آزمون دارای ۱۰ سؤال است که شرکت‌کننده باید بر اساس یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای میزان موافقت یا مخالفت خود با هر یک از آن‌ها را مشخص سازد. پرسشنامه تعهد مذهبی دارای دو خرده مقیاس تعهد مذهبی درون فردی (۶ عبارت) و تعهد مذهبی میان فردی (۴ عبارت) است. Worthington و همکاران اعتبار این ابزار را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۰ گزارش کردند (۳۷). فرحان فر و همکاران اعتبار این پرسشنامه را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۵ گزارش نمودند (۳۸). در پژوهش حاضر اعتبار این پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳ بود.

پرسشنامه مسائل رابطه‌ای (Relation Issues Questionnaire یا RIQ): این پرسشنامه در سال ۲۰۰۰

توسط Boekaerts برای بررسی عقاید پاسخ‌دهندگان درباره انحصاری بودن یا غیرانحصاری بودن رابطه ساخته شده است. پاسخ‌دهندگان باید عقاید، باورها، رفتارها و انتظارات خود را درباره انحصاری بودن یا غیرانحصاری بودن رابطه بیان کنند. این پرسشنامه شامل ۴۵ سؤال است و نمره گذاری آن بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، مخالفم و کاملاً مخالفم) انجام می‌شود. Boekaerts ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه را ۰/۸۶ گزارش کرده است (۳۹). امان الهی و همکاران اعتبار آن را با استفاده از روش‌های همسانی درونی و دونیمه کردن به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۷۵ گزارش کردند (۳۲). در پژوهش حاضر اعتبار پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۲ به دست آمد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف معیار و همچنین همبستگی بین سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با گرایش به خیانت زناشویی در جدول ۱ و ۲ ارائه شده است.

پرسشنامه شیوه‌های رفتاری (Behavioral Systems Questionnaire یا BSQ): این پرسشنامه

توسط Furman و Wehner ساخته شده و شامل ۲۲ سؤال است (۳۱). این پرسشنامه دارای سه خرده مقیاس دلبستگی ایمن، دلبستگی پریشان و دلبستگی اجتنابی است. همچنین بر اساس طیف لیکرت ۷ درجه‌ای تنظیم شده است. Furman و Wehner اعتبار این پرسشنامه را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ گزارش کردند (۳۱). در چندین مطالعه رابطه سبک‌های دلبستگی با چندین مقیاس دیگر از جمله مقیاس Hazan و Shaver و مقیاس دلبستگی بزرگسالان Collins و Read معنی‌داری بوده است. همچنین امان الهی و همکاران ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۶۵ گزارش نمودند (۳۲). در پژوهش حاضر اعتبار این پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۰ بود.

پرسشنامه فرم کوتاه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه (Early Maladaptive Schemas Questionnaire- Short Form یا EMSQ-SF): این

پرسشنامه توسط Young و Brown باهدف اندازه‌گیری طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه ساخته شده و شکل کوتاه آن برای اندازه‌گیری ۱۵ طرح‌واره ناسازگار اولیه بر اساس فرم اصلی تهیه شده است. فرم بلند آن ۲۰۵ گویه و فرم کوتاه آن ۷۵ گویه دارد. این پرسشنامه بر اساس یک مقیاس لیکرت ۶ درجه‌ای (۱=کاملاً نادرست، ۶=کاملاً درست) نمره گذاری می‌شود. در این پرسشنامه هر ۵ سؤال یک طرح‌واره را می‌سنجد. چنانچه میانگین هر خرده مقیاس بالاتر از ۲۵ باشد آن طرح‌واره ناکارآمد است (۳۳). اعتبار و روایی این ابزار در پژوهش‌های متعددی به اثبات رسیده است (۳۴). این پرسشنامه در ایران توسط آهی‌هنجاریایی شده و همسانی درونی آن بر اساس ضریب آلفای کرونباخ در گروه مؤنث ۰/۹۷ و در گروه مذکر ۰/۹۸ گزارش شده است (۳۵). این پرسشنامه شامل پنج حوزه از جمله حوزه بریدگی/ طرد، حوزه خودگردانی/ عملکرد مختل، حوزه خودگردانی/ عملکرد مختل، حوزه محدودیت‌های مختل، حوزه دیگر جهت‌مندی، حوزه بازداری و گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد است. همچنین صدوقی و همکاران همسانی درونی خرده مقیاس‌ها و نمره کل مقیاس را ۰/۹۴ گزارش کردند (۳۶). در پژوهش حاضر

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
سبک دلبستگی ایمن	۳۱/۴۸	۶/۹۹
سبک دلبستگی اضطرابی	۲۴/۳۵	۹/۴۲
سبک دلبستگی اجتنابی	۲۳/۳۷	۸/۵۸
طرح‌واره‌های حوزه بریدگی /اطرد	۴/۰۱	۴/۵۹
طرح‌واره‌های حوزه خودگردانی /عملکرد مختل	۲/۱۳	۳/۴۲
طرح‌واره‌های حوزه محدودیت‌های مختل	۲/۴۱	۲/۳۶
طرح‌واره‌های حوزه، حوزه دیگر جهت بندی	۳/۱۰	۲/۳۸
طرح‌واره‌های حوزه گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد	۳/۲۶	۲/۳۳
تعهد مذهبی	۳۸/۱۶	۷/۱۸
گرایش به خیانت زناشویی	۱۰/۶۹	۲۷/۳۹

جدول ۲: نتایج همبستگی بین سبک‌های دلبستگی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تعهد مذهبی با گرایش به خیانت زناشویی

متغیرها	r	P
سبک دلبستگی ایمن	-.۰/۲۲۹**	۰/۰۰۱
سبک دلبستگی اضطرابی	۰/۱۸۷**	۰/۰۰۳
سبک دلبستگی اجتنابی	۰/۱۷۱**	۰/۰۰۷
طرح‌واره‌های حوزه بریدگی /اطرد	۰/۲۵۸**	۰/۰۰۱
طرح‌واره‌های حوزه خودگردانی /عملکرد مختل	۰/۳۱۲**	۰/۰۰۱
طرح‌واره‌های حوزه محدودیت‌های مختل	۰/۲۵۶**	۰/۰۰۱
طرح‌واره‌های حوزه، حوزه دیگر جهت بندی	۰/۱۹۴**	۰/۰۰۲
طرح‌واره‌های حوزه گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد	۰/۱۳۰**	۰/۰۳۹
تعهد مذهبی	-.۰/۲۴۰**	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد بین دلبستگی ایمن ($r = -.0229$)، اضطرابی ($r = 0.187$) و اجتنابی ($r = 0.171$) با گرایش به خیانت زناشویی همبستگی معنی‌داری وجود دارد. همچنین بین تمامی طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تعهد مذهبی با گرایش به خیانت زناشویی همبستگی معنی‌داری وجود دارد. در این پژوهش برای بررسی روابط تعاملی و میزان اثر متغیر تعدیل‌گر از مدل آماری رگرسیون تعدیل‌گر استفاده شد. نتایج تحلیل رگرسیون تعدیل‌گر مربوط به رابطه تعاملی سبک‌های دلبستگی و تعهد مذهبی با گرایش به خیانت زناشویی شهروندان متأهل در جدول ۳ ارائه شده است. همان‌طور که نتایج این جدول نشان می‌دهد تعامل سبک دلبستگی ایمن و تعهد مذهبی، میزان واریانس تبیین شده متغیر ملاک یعنی گرایش به خیانت زناشویی را بدون اثر ترکیبی متغیرهای پیش‌بین قبلی به میزان 0.09 که مقدار اندکی است، افزایش داده است. ضرایب رگرسیون مربوط به تعامل این سه متغیر ($\beta = 0.12$) و

نشان می‌دهد که این افزایش از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. بنابراین تعهد مذهبی تعدیل‌کننده رابطه بین سبک دلبستگی ایمن و گرایش به خیانت زناشویی نیست. به علاوه، تعامل سبک دلبستگی اضطرابی و تعهد مذهبی، میزان واریانس تبیین شده متغیر گرایش به خیانت زناشویی را بدون اثر ترکیبی متغیرهای پیش‌بین قبلی به میزان 0.08 که مقدار اندکی است، افزایش داده است. ضرایب رگرسیون مربوط به تعامل این سه متغیر ($\beta = 0.12$) و

نشان می‌دهد که این تغییر از لحاظ آماری معنی‌دار است. بنابراین تعهد مذهبی تعدیل‌کننده رابطه بین سبک دلبستگی اجتنابی و گرایش به خیانت زناشویی هست. این نتایج نشان می‌دهد که میزان رابطه مثبت بین سبک دلبستگی اجتنابی و گرایش به خیانت زناشویی در افراد با تعهد مذهبی بالا کمتر از افراد با تعهد مذهبی پایین است. نتایج تحلیل رگرسیون تعدیل‌گر مربوط به رابطه تعاملی طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تعهد مذهبی با گرایش به خیانت زناشویی شهروندان متأهل در جدول ۴ گزارش شده است. نتایج این جدول نشان می‌دهد

تعامل طرح‌واره‌های ناسازگار حوزه بریدگی / طرد و تعهد مذهبی، میزان واریانس تبیین شده گرایش به خیانت زناشویی را بدون اثر ترکیبی متغیرهای پیش‌بین قبلی به میزان ۰/۱۲ افزایش داده است. ضرایب رگرسیون مربوط به تعامل این سه متغیر (۰/۰۶) β و $p=۰/۳۳۲$ نشان می‌دهد که این تغییر از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. از این رو تعهد مذهبی تعدیل‌کننده رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار حوزه بریدگی / طرد و گرایش به خیانت زناشویی نیست.

جدول ۳: نتایج تحلیل رگرسیون تعدیل‌گر مربوط به رابطه تعاملی سبک‌های دلبستگی و تعهد مذهبی با گرایش به خیانت زناشویی

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	همبستگی چندگانه	ضریب تبیین	F P	ضرایب رگرسیون		
					۱	۲	۳
سبک دلبستگی ایمن		۰/۲۱	۰/۰۳۱	F= ۱۱/۵۳ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta=-۰/۲۱$		
					t= -۳/۳۹ p= ۰/۰۰۱		
تعهد مذهبی		۰/۲۹	۰/۰۷۵	F= ۱۱/۱۳ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta=-۰/۱۶$	$\beta=-۰/۲۰$	
					t= -۲/۵۸ p= ۰/۰۱۰	t= -۳/۲۱ p= ۰/۰۰۰۱	
سبک دلبستگی ایمن + تعهد مذهبی		۰/۳۰	۰/۰۷۸	F= ۸/۰۲ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta=-۰/۱۷$	$\beta=۰/۰۸$	
					t= -۲/۷۳ p= ۰/۰۰۷	t= -۳/۰۵ p= ۰/۰۰۳	t= ۱/۳۱ p= ۰/۱۹۰
سبک دلبستگی اضطرابی		۰/۲۹	۰/۰۸۵	F= ۲۳/۰۳ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta=۰/۲۹$		
					t= ۴/۸۰ p= ۰/۰۰۰۱		
تعهد مذهبی		۰/۳۷	۰/۱۳۸	F= ۱۹/۷۲ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta=۰/۲۸$	$\beta=-۰/۲۳$	
					t= ۴/۷۸ p= ۰/۰۰۰۱	t= -۳/۸۸ p= ۰/۰۰۰۱	
سبک دلبستگی اضطرابی + تعهد مذهبی		۰/۳۷	۰/۱۴۰	F= ۱۳/۳۵ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta=۰/۲۷$	$\beta=-۰/۲۳$	
					t= ۴/۵۷ p= ۰/۰۰۰۱	t= -۳/۸۴ p= ۰/۰۰۰۱	t= ۰/۸۲۷ p= ۰/۴۰۹
سبک دلبستگی اجتنابی		۰/۲۲	۰/۰۵۰	F= ۱۳/۰۲ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta=۰/۲۲$		
					t= ۳/۶۰ p= ۰/۰۰۰۱		
تعهد مذهبی		۰/۳۳	۰/۱۱۱	F= ۱۵/۴۰ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta=۰/۲۳$	$\beta=-۰/۲۳$	
					t= ۳/۸۳ p= ۰/۰۰۰۱	t= -۳/۸۴ p= ۰/۰۰۰۱	
سبک دلبستگی اجتنابی + تعهد مذهبی		۰/۳۵	۰/۱۲۶	F= ۱۱/۷۸ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta=۰/۲۰$	$\beta=-۰/۲۴$	
					t= ۳/۲۵ p= ۰/۰۰۰۱	t= -۴/۰۵ p= ۰/۰۰۰۱	t= ۲/۰۳ p= ۰/۰۴۳

گرایش به خیانت زناشویی

جدول ۴: نتایج تحلیل رگرسیون تعدیل‌گر رابطه تعاملی مربوط به طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تعهد مذهبی با گرایش به خیانت زناشویی

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	همبستگی چندگانه MR	ضریب تعیین RS	F P	ضرایب رگرسیون		
					۱	۲	۳
طرح‌واره‌های حوزه بریدگی/طرد		۰/۲۶	۰/۰۷۰	F= ۱۸/۷۹ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = ۰/۲۶$		
					t= ۴/۳۳ p= ۰/۰۰۰۱		
تعهد مذهبی		۰/۳۸	۰/۱۴۷	F= ۲۱/۲۱ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = -۰/۲۸$		
					t= -۴/۶۹ p= ۰/۰۰۰۱		
طرح‌واره‌های حوزه بریدگی/طرد × تعهد مذهبی		۰/۳۸	۰/۱۵۰	F= ۱۴/۱۵ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = -۰/۲۸$	$\beta = ۰/۳۰$	
					t= -۴/۷۲ p= ۰/۰۰۰۱	t= ۵/۰۶ p= ۰/۰۱۰	
طرح‌واره‌های حوزه خودگردانی/عملکرد مختل		۰/۳۰	۰/۰۹۴	F= ۲۵/۸۶ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = ۰/۳۰$		
					t= ۵/۰۸ p= ۰/۰۰۰۱		
تعهد مذهبی		۰/۴۲	۰/۱۸۱	F= ۲۷/۳۸ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = -۰/۳۵$	$\beta = ۰/۳۵$	
					t= -۵/۱۲ p= ۰/۰۰۰۱	t= ۶/۱۰ p= ۰/۰۰۰۱	
طرح‌واره‌های حوزه خودگردانی/عملکرد مختل × تعهد مذهبی		۰/۴۲	۰/۱۸۲	F= ۱۸/۲۱ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = -۰/۳۰$	$\beta = -۰/۳۵$	
					t= -۵/۱۱ p= ۰/۰۰۰۱	t= ۵/۷۱ p= ۰/۰۰۰۱	
طرح‌واره‌های حوزه محدودیت‌های مختل		۰/۱۵	۰/۰۲۳	F= ۵/۸۶ P= ۰/۰۱۶	$\beta = ۰/۱۵$		
					t= ۲/۴۲ p= ۰/۱۶۰		
تعهد مذهبی		۰/۳۰	۰/۰۹۳	F= ۱۲/۶۲ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = -۰/۲۶$	$\beta = ۰/۱۹$	
					t= -۴/۳۵ p= ۰/۰۰۰۱	t= ۲/۰۸ p= ۰/۰۰۲	
طرح‌واره‌های حوزه محدودیت‌های مختل × تعهد مذهبی		۰/۳۱	۰/۰۹۷	F= ۸/۷۶ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = -۰/۲۷$	$\beta = ۰/۱۸$	
					t= -۴/۳۸ p= ۰/۰۰۰۱	t= ۲/۹۵ p= ۰/۰۰۳	
طرح‌واره‌های حوزه، حوزه دیگر جهت بندی		۰/۱۴	۰/۰۲۰	F= ۵/۱۶ P= ۰/۰۲۴	$\beta = ۰/۱۴$		
					t= ۲/۲۷ p= ۰/۰۲۴		
تعهد مذهبی		۰/۲۹	۰/۰۸۸	F= ۱۱/۹۱ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = -۰/۲۶$	$\beta = ۰/۱۷$	
					t= -۴/۲۷ p= ۰/۰۰۰۱	t= ۲/۸۵ p= ۰/۰۰۵	
طرح‌واره‌های حوزه، حوزه دیگر جهت بندی × تعهد مذهبی		۰/۳۰	۰/۰۹۱	F= ۸/۳۴ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = -۰/۲۶$	$\beta = ۰/۱۷$	
					t= -۴/۲۸ p= ۰/۰۰۰۱	t= ۲/۸۴ p= ۰/۰۰۵	
طرح‌واره‌های حوزه گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد		۰/۱۳	۰/۰۱۷	F= ۴/۳۱ P= ۰/۰۳۹	$\beta = ۰/۱۳$		
					t= ۲/۰۷ p= ۰/۰۳۹		
تعهد مذهبی		۰/۲۹	۰/۰۸۴	F= ۱۱/۳۷ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = -۰/۲۶$	$\beta = ۰/۱۶$	
					t= -۴/۲۵ p= ۰/۰۰۱	t= ۲/۶۷ p= ۰/۰۰۰۱	
طرح‌واره‌های حوزه گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد × تعهد مذهبی		۰/۳۰	۰/۰۹۰	F= ۸/۰۶ P= ۰/۰۰۰۱	$\beta = -۰/۲۶$	$\beta = ۰/۱۶$	
					t= -۴/۲۴ p= ۰/۰۰۰۱	t= ۲/۶۳ p= ۰/۰۰۹	

گرایش به خیانت زناشویی

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش باهدف بررسی نقش تعدیل گر تعهد مذهبی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌های ناسازگار با گرایش به خیانت زناشویی انجام شد. رابطه بین همه متغیرها (سبک‌های دلبستگی نایمن، طرح‌واره‌های ناسازگار، دلبستگی ایمن و تعهد مذهبی) با گرایش به خیانت مورد تأیید قرار گرفت. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های قبلی همسو است (۱۶، ۱۸، ۲۳، ۲۶، ۳۰، ۳۳). در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت افرادی که سطوح بالاتری از دلبستگی اجتنابی را تجربه می‌کنند اهمیت روابط صمیمی و نیاز به نزدیکی را انکار می‌کنند و در روابطشان به دنبال حمایت از همسر خود نیستند و هنگام بروز مشکلات از یکدیگر طلب یاری نموده و از رضایت زناشویی پابینی برخوردار هستند (۳۰)؛ عاملی که زمینه خیانت را مهیا می‌سازد. همچنین افراد دارای دلبستگی اضطرابی به علت تردید مدام در ارزیابی خود نگران ترک همسر هستند (۴۰). این افراد به علت وسواس فکری به ارزش خود به‌عنوان همسر تردید دارند. لذا در روابطشان الگوی ضعیفی از خود به نمایش گذاشته و همیشه به دنبال پذیرش و تأیید دیگران هستند. همچنین به دلیل احساس اضطراب و طردشدگی دچار احساس خطر دائمی بی‌وفایی همسر بوده و برای همسر خود ایجاد مزاحمت می‌نمایند. افراد دارای طرح‌واره‌های ناسازگار به علت بی‌ثباتی در افکار، رفتار و پردازش اطلاعات به‌طور نادرست در روابط با همسر خود احساس طرد، ناامنی و بی‌اعتمادی دارند به همین جهت احتمال دارد برای رسیدن به امنیت و درک همدلی و پذیرش به دیگران گرایش پیدا کنند. تعهد مذهبی به معنای فکر، احساس و رفتار مطابق با باورها و آموزه‌های یک نظام دینی و پایبندی به این باورها است و دین شامل رهنمودهایی برای انسجام فکری و رفتاری است که این انسجام در فکر و رفتار موجب رضایت در روابط خصوصاً رضایت زناشویی گردیده و گرایش به خیانت را کمتر می‌سازد.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که تعهد مذهبی می‌تواند رابطه بین سبک دلبستگی اجتنابی با گرایش به خیانت را کاهش دهد. این یافته با نتایج مطالعات Lopez و همکاران (۴۰) و DeMaris و همکاران (۴۱) همسو است. Kirkpatrick معتقد است که تصور خدا می‌تواند جانشینی برای شکست‌های اولیه دلبستگی و یا تداوم روابط والدینی اولیه به‌صورت ایمن یا

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد تعامل طرح‌واره‌های ناسازگار حوزه خودگردانی/ عملکرد مختل و تعهد مذهبی، میزان واریانس تبیین شده متغیر گرایش به خیانت زناشویی را بدون اثر ترکیبی متغیرهای پیش‌بین قبلی به میزان ۰/۱۲ افزایش داده است. ضرایب رگرسیون مربوط به تعامل این سه متغیر $\beta = ۰/۰۲$ و $p = ۰/۷۷۴$ نشان می‌دهد که این تغییر از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. بنابراین تعهد مذهبی تعدیل‌کننده رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار حوزه خودگردانی/ عملکرد مختل و گرایش به خیانت زناشویی نیست. تعامل طرح‌واره‌های ناسازگار حوزه محدودیت‌های مختل و تعهد مذهبی، میزان واریانس تبیین شده متغیر گرایش به خیانت زناشویی را بدون اثر ترکیبی متغیرهای پیش‌بین قبلی به میزان ۰/۱۶ افزایش داده است. ضرایب رگرسیون مربوط به تعامل این سه متغیر $\beta = ۰/۰۶$ و $p = ۰/۳۱۰$ نشان می‌دهد که این تغییر از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. از این‌رو تعهد مذهبی تعدیل‌کننده رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار حوزه محدودیت‌های مختل و گرایش به خیانت زناشویی نیست.

تعامل طرح‌واره‌های ناسازگار حوزه دیگر جهت بندی و تعهد مذهبی، میزان واریانس تبیین شده متغیر گرایش به خیانت زناشویی را بدون اثر ترکیبی متغیرهای پیش‌بین قبلی به میزان ۰/۱۶ افزایش داده است. ضرایب رگرسیون مربوط به تعامل این سه متغیر $\beta = ۰/۰۶$ و $p = ۰/۳۴۳$ نشان می‌دهد که این تغییر از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. بنابراین تعهد مذهبی تعدیل‌کننده رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار حوزه دیگر جهت بندی و گرایش به خیانت زناشویی شهروندان متأهل نیست. سرانجام، تعامل طرح‌واره‌های ناسازگار حوزه گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری و تعهد مذهبی، میزان واریانس تبیین شده متغیر ملاک یعنی گرایش به خیانت زناشویی را بدون اثر ترکیبی متغیرهای پیش‌بین قبلی به میزان ۰/۱۷ افزایش داده است. ضرایب رگرسیون مربوط به تعامل این سه متغیر $\beta = ۰/۰۷$ و $p = ۰/۲۲۸$ نشان می‌دهد که این تغییر از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. از این‌رو تعهد مذهبی تعدیل‌کننده رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار حوزه گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری و گرایش به خیانت زناشویی نیست.

است به دنبال برقراری دلبستگی با پیکره‌ها یا تصاویر دلبستگی نباشند به همین دلیل مذهبی بودن نیز تأثیری بر کاهش نارضایتی و گرایش به خیانت آنان ندارد.

با توجه به مطالب بیان‌شده پژوهش حاضر از دو جنبه نظری و کاربردی حائز اهمیت است. از آنجاکه چنین یافته‌هایی می‌تواند به‌گونه‌ای مناسب روابط بین اعتماد و سبک دلبستگی ایمن با تعهد زناشویی را نشان دهد نیاز به پژوهش‌های بیشتر است. در سطح کاربردی نیز مشخص می‌شود که در فرایند زوج‌درمانی یا خانواده‌درمانی می‌بایست سبک‌های دلبستگی، طرح‌واره‌ها و تعهد مذهبی هر یک از زوج‌ها مورد ارزیابی قرار گیرد و در صورت لزوم مداخلاتی در زمینه بهبود سبک دلبستگی، اصلاح طرح‌واره‌ها و تعهد مذهبی زوج‌ها انجام گیرد. عمده‌ترین محدودیت این پژوهش جامعه آماری آن است که متاهلین استان خوزستان را در برمی‌گیرد. بنابراین پیشنهاد می‌شود جهت افزایش تعمیم‌پذیری یافته‌ها، این پژوهش در نمونه وسیع‌تر و استان‌های دیگر تکرار شود. همچنین با اتکا به یافته‌های این پژوهش، اثربخشی آموزش شیوه‌های تعهد مذهبی در بین زوج‌های دلبسته نایمن (اجتنابی) و اثرات آن بر گرایش به خیانت زناشویی بررسی شود.

تقدیر و تشکر

تحقیق حاضر برگرفته از رساله مقطع دکتری با شماره ۱۰۶۲۱۶۰۲۹۶۲۰۰۷ است. بدین‌وسیله از تمام عزیزانی که به نحوی در انجام این پژوهش همکاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

References

1. Peluso PR. Infidelity: A practitioner's guide to working with couples in crisis. New York: Routledge; 2007:17-52.
2. Khedmatgozar H, Boalhari J, Carmlou S. Wife's of betrayed: Prevention and confrontation with betrayed. Tehran: Ghatreh Publication; 2008. [In Persian].
3. Spitzberg BH, Tafoya MA. The dark side of infidelity: Its nature, prevalence, and communicative functions. In: Spitzberg BH, Cupach WR (Eds.). The dark side of interpersonal communication. 2nd ed. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates; 2007:201-242.
4. Jeanfreau M, Marchese. A qualitative study investigating the decision-making process of women's participation in marital infidelity. An abstract of a dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree doctor of philosophy, University Manhattan, Kansas; 2009.

نایمن باشد. از نظر او شخص مذهبی معتقد است هنگامی که خطری او را تهدید می‌کند، خداوند برای محافظت و تسلی دادن در دسترس خواهد بود (۴۲). همین امر موجب اطمینان بخشی به فرد در مقابله با مسائل و مشکلات روزانه زندگی است. Lopez و همکاران نیز بیان کردند افراد دارای مشکل در صمیمیت و نزدیکی در روابط احتمال دارد از توجه به عقاید مذهبی و تعهد به یک تشکل مذهبی سود ببرند. به‌عبارت‌دیگر منابع اضافی حمایت اجتماعی از سوی خداوند و تشکل‌های مذهبی، حس عدم دلبستگی فردی را کاهش می‌دهد یا مانع اثرات منفی در دسترس نبودن همسر می‌شود (۴۰). بنابراین، افراد با تعهد بالا و دارای سبک دلبستگی اجتنابی، کمتر از افراد با تعهد پایین و سبک دلبستگی اجتنابی گرایش به خیانت دارند.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که تعهد مذهبی تعدیل‌گر رابطه بین دلبستگی اضطرابی و طرح‌واره‌های ناسازگار حوزه‌های بریدگی / طرد، خودگردانی / عملکرد مختل، محدودیت‌های مختل، دیگر جهت بندی و گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری با گرایش به خیانت زناشویی شهروندان متأهل نیست. بنابراین تعهد مذهبی تأثیری بر رابطه بین سبک دلبستگی اضطرابی و طرح‌واره‌های ناسازگار زوج‌ها ندارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های قبلی (۳۰، ۴۰، ۴۴) همخوانی ندارد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت زوج‌های دارای دلبستگی اضطرابی به دلیل شکست در ایجاد پیوند ایمن در کودکی یا بزرگسالی در حوزه رشد شناختی دچار اختلال شده و موجب شکل‌گیری طرح‌واره‌های ناسازگار و سوءتعبیر در اطلاعات وارده می‌شوند. همچنین مانع از ایجاد احساس امنیت، همدلی و درک کافی و پذیرش می‌گردند. در نتیجه این افراد در بزرگسالی نیز ممکن

5. Lalasz CB, Weigel DJ. Understanding the relationship between gender and extradiadic relations: The mediating role of sensation seeking for intentions to engage in sexual infidelity. *Pers Individ Dif.* 2011; 50(7):1079-83.
6. Anderson RN, Saenz R. Structural determinants of Mexican American intermarriage 1975-1980. *Soc Sci Q.* 1994; 75(2):414-30.
7. Hatamii M, Fadayi M. Effectiveness of schema therapy in intimacy, marital conflict and early maladaptive schemas of women suing for divorce. *Int J Adv Biol Biom Res.* 2015; 3(3):285-90. [In Persian].
8. Barta WD, Kiene SM. Motivations for infidelity in heterosexual dating couples: The role of gender, personality differences, and sociosexual orientation. *JSPR.* 2005; 22(3): 339-60.
9. Bowlby J. The making and breaking of affectional bonds. I. Aetiology and psychopathology in the light of attachment theory. An expanded version of the Fiftieth Maudsley Lecture, delivered before the Royal College of Psychiatrists. *The British Journal of Psychiatry.* 1977; 130, 201-210.
10. Johnson S, Lebow J. The coming of age of couple therapy: A decade review. *J Marital Fam Ther.* 2000; 26(1): 23-38.
11. Hazan C, Shaver P. Romantic love conceptualized as an attachment process. *JPSP.* 1987; 52(3):511-24.
12. Banes R. Adult attachment and marital satisfaction: Evidence for dyadic configuration effects. *JSPR.* 2004; 21(2): 273-82.
13. Sumer N, Cozzarelli C. The impact of adult attachment on partner and self-attributions and relationship quality. *Personal Relationships.* 2004; 11: 355-71.
14. Cohen AB. The relation of attachment to infidelity in romantic relationship: an exploration of attachment style, perception of partner's attachment style, relationship satisfaction, relationship quality and gender differences in sexual behaviors. Dissertation Doctor of Psychological Studies, Adelphi University; 2005.
15. Rezaei M. Investigating the relationship between personality trait, attachment style and tendency to crossover relationships. Dissertation Master's, Tarbiat Modares University; 2009. [In Persian].
16. Ghafouri Varnoosfaderani MR, Golparvar M, Mehdizadegan I. A study of attachment styles and religious attitudes as predictors of success or failure of marital relationship. *J Res Behav Sci.* 2009; 7(2):143-53. [In Persian].
17. Ho MY, Chen SX, Bond MH, Hui CM, Chan C, Friedman M. Linking adult attachment style to relationship satisfaction in Hong Kong the United States: The mediating role of personal and structural commitment. *J Happiness Stud.* 2012; 13(3):515-25.
18. Stanley SM, Rhoades GK, Whitton SW. Commitment: Functions, formation, and the securing of romantic attachment. *J Fam Theory Rev.* 2010; 2(4):243-57.
19. Young JE, Klosko J, Weishaar ME. *Schema therapy: A practitioner's guide.* New York: Guilford Publication; 2003.
20. Virgil Zeigler-Hill VZ, Green BA, Arnau RC, Sisemore TB, Myers EM. Trouble ahead, trouble behind: narcissism and early maladaptive schemas. *J Behav Ther Exp Psychiatry.* 2011; 42(1):96-103.
21. Dumitrescu D, Rusu AS. Relationship between early maladaptive schemas, couple satisfaction and individual mate value: An evolutionary psychological approach. *Journal of Cognitive and Behavioral Psychotherapies.* 2012; 12(1):63-74.
22. Navaie J, Mohammadi Arya A. Association between the early maladaptive schemes and extra marital relationship among married people. *IJPN.* 2016; 3(4):18-27. [In Persian].
23. Andoos Z, Hamidpour H. Relation between early maladaptive schema, attachment style and marital satisfaction. The presented article in second conference of family pathology in Iran, Shahid Behashti University, Tehran; 2005. [In Persian].

24. Aslani K, Samadi Fard A, Sudani M. Testing the primary maladaptive schema models of cutting and rejection and marital satisfaction with mediating an insecure attachment style and depression. *Journal Counseling and Psychotherapy*. 2015; 1(5):94-114. [In Persian].
25. Koolae A, Motlagh T, Esmaili A, taghvae D, Rahmatizadeh M. The comparison of early maladaptive schema and intimacy in married infidelity and non-infidelity men. *IJPN*. 2014; 2(3):12-23. [In Persian].
26. Bahrami H, Pournghash S. Relationship between personality dimensions and religious orientation. *Journal of Psychology*. 2009; 4(13):1-14. [In Persian].
27. Idler EL, Musick MA, Ellison CG, George LK, Krause N, Levin JS, et al. Measure of religiousness and spirituality: Conceptual background and findings from the 1998 General Social Survey. *Research on Aging*. 2003; 25(4):327-65.
28. Ellison CG, Walker AB, Glenn ND, Marquardt E. The effects of parental marital discord and divorce on the religious and spiritual lives of young adults. *JSSR*. 2011; 40 (2):538-51.
29. Dean DG, Spanier GB. Commitment-an overlooked variable in marital adjustment? *Sociological Focus*. 1974; 7(2):113-18.
30. Khojestemehr R, Ahmadi Milasi M, Sudan M. Moderating role of religious commitment in relation between insecure attachment styles and marital intimacy. *Contemporary Psychology*. 2014; 9(1):43-54. [In Persian].
31. Furman W, Wehner EA. *The Behavioral Systems Questionnaire - Revised*. Colorado: University of Denver, Colorado; 1999.
32. Amanellahi A, Aslani K, Tashakor H, Ghavabesh S, Nekoei S. Romantic attachment/love styles and marital satisfaction in women: Investigating the relationship. *Quarterly Journal of Women's Studies Sociological and Psychological*. 2012; 10(3):67-86. [In Persian].
33. Young JE. *Young Schema Questionnaire short form (1st Ed)*. New York: Cognitive Therapy Center; 1998.
34. Oei TPS, Baranoff J. Young schema questionnaire: Review of psychometric and measurement issues. *Australian Journal of Psychology*. 2007; 59(2):78-86.
35. Ahi Gh. The validation of early maladaptive schemas questionnaire (short version). Dissertation Master of Psychology, University of Allameh Tabatabaee, Tehran; 2006. [In Persian].
36. Sadooghi Z, Aguilar-Vafaie M E, Rasoulzadeh Tabatabaie K, Esfahanian N. Factor analysis of short version of Young schedule questionnaire in Iranian non-clinical sample. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 2008; 14(2):214-19. [In Persian].
37. Worthington EL, Wade NG, Hight TL, Ripley JS, McCullough ME, Berry JW, et al. The religious commitment inventory-10: Development, refinement, and validation of a brief scale for research and counseling. *J Couns Psychol*. 2003; 50(1):84-96.
38. Farhanfar M, Nadi MA, Molavi H. The relationship between religious commitment, religious involvement and empathy with aggression among high school students. *Journal of Cognitive and Behavioral Science*. 2015; 5(1):67-80. [In Persian].
39. Tashcor H. The study of the relationship between love attachment styles and love styles with the tendency towards out-of-wedlock relationships. Dissertation Master, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz; 2010. [In Persian].
40. Lopez J, Riggs S, Pollard S, Hook J. Religious commitment, adult attachment, and marital adjustment in newly married couples. *J Fam Psychol*. 2011; 25(2):301-9.
41. DeMaris A, Mahoney A, Pargament KI. Sanctification of marriage and general religiousness as buffers of the effects of marital inequity. *J Fam Issues*. 2010; 31(10):1255-78.
42. Kirkpatrick LA. A longitudinal study of changes in religious belief and behavior as function of individual differences in adult attachment style. *J Sci Study Relig*. 1997; 36(2):207-17.

43. DeWall CN, Lambert NM, Slotter EB, Pond RS, Deckman T, Finkel EJ, Luchies LB, Fincham FD. So far away from one's partner, yet so close to romantic alternatives: Avoidant attachment, interest in alternatives, and infidelity. *J Pers Soc Psychol.* 2011; 101(6):1302-16.
44. Haseley JL. Marital satisfaction among newly married couples: Associations with religiosity and romantic attachment style. Dissertation Doctor of Philosophy, University of North Texas, Texas; 2006.

Relationship between Attachment Styles and Maladaptive Schemas with Tendency to Infidelity: Moderating Role of Religious Commitment

Ebrahim Khayat^{1,2}, Yousefali Attari^{3,4}, Amin Koraei⁵

Original Article

Abstract

Aim and Background: Infidelity is one of the most painful experiences of marital relationships. Therefore, the present study aimed to investigate the role of moderating religious commitment in the relationship between attachment styles and maladaptive schemas with tendency to infidelity.

Methods and Materials: This research was descriptive. Sampling method was available (125 married and 125 married men). For collecting data, Behavioral Systems Questionnaire (BSQ), Early Maladaptive Schemas Questionnaire- Short Form (EMSQ-SF), Religious Commitment Questionnaire (RCQ), and Relation Issues Questionnaire (RIQ) were used.

Findings: The results of this study showed that religious commitment has a moderating effect on the relationship between avoidant attachment style and tendency to infidelity ($p < 0.05$). However, this factor does not mediate other relationships between attachment styles and areas of maladaptive schemas with tendency to infidelity ($p < 0.05$).

Conclusions: Religious commitment can mediate the relationship between the avoidant attachment style and the tendency to infidelity and reduce this tendency.

Keywords: Attachment styles, Maladaptive schemas, Infidelity, Religious commitment.

Citation: Khayat E, Attari Y, Koraei A. Relationship between attachment styles and maladaptive schemas with tendency to infidelity: Moderating role of religious commitment. J Res Behav Sci 2019; 16(4): 440-452.

Received: 2018.07.26

Accepted: 20189.12.03

1- PhD Candidate, Department of Counseling, Khuzestan Science and Research Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

2- PhD Candidate, Department of Counseling, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

3- Professor, Department of Counseling, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

4- Professor, Department of Counseling, Khuzestan Science and Research Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

5- Assistant Professor, Department of Counseling, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

Corresponding Author: Yousefali Attari, Email: Yousefaliattari1@yahoo.com